

مسافرت

اعلیحضرت رضاشاه کبیر

به ترکیه

اثرات و نتایج و انعکاس آن در جهان

از

خانبا با بیانی

(دکتر در تاریخ - استاد ممتاز دانشگاه تهران)

پروشکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مسافرت

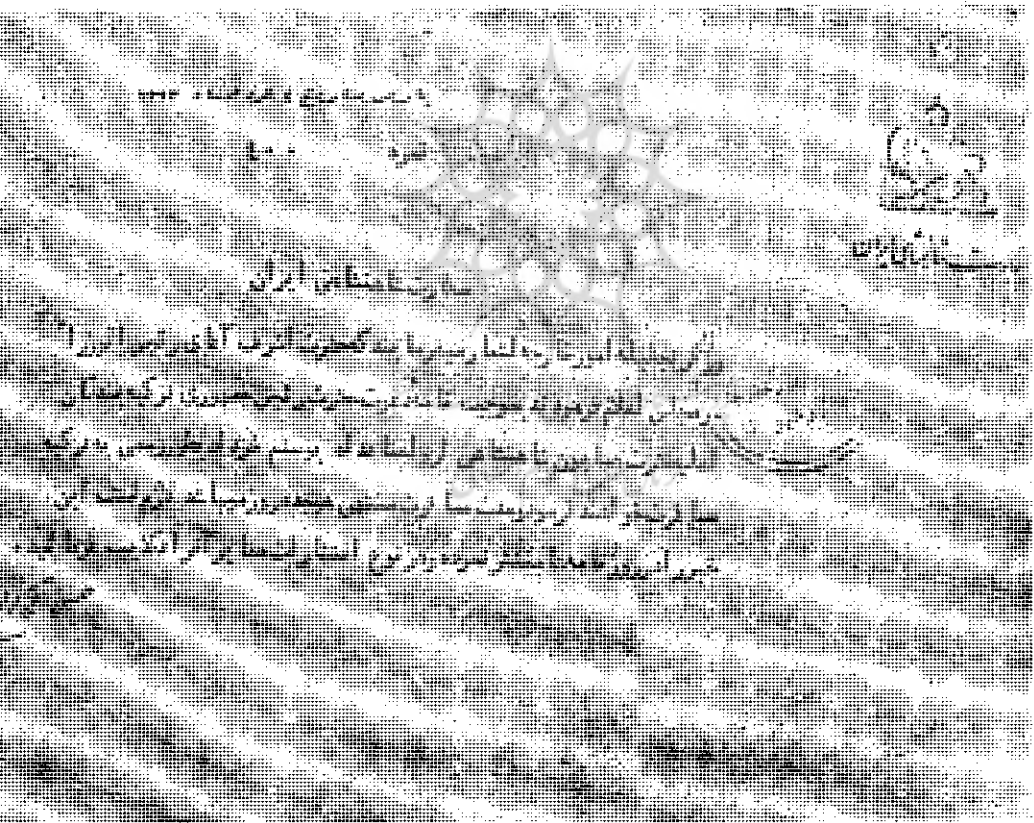
اعلیحضرت رضاشاه کبیر

به ترکیه

اثرات و نتایج و انعکاس آن در جهان

پس از انقراض امپراطوری عثمانی و تاسیس دولت جمهوری ترکیه در ۲۹ اکتبر ۱۹۲۳ بوسیله مصطفی کمال پاشا (آتاتورک) . رهبران ایران و ترکیه که نظریات تجدد طلبی و ترقیخواهانه و همچنین سیاست خارجی مشابهی داشتند به ایجاد روابط صمیمانه و محو آثار ناگوار گذشته علاقه زیاد و شدیدی ابراز داشتند . در آوریل ۱۹۲۶ میلادی عهدنامه صلح دائمی بین ایران و ترکیه منعقد گردید و قرار شد مذاکرات مربوط به انعقاد موافقتنامه گمرکی و سرحدی و مبادلات پستی بلافاصله آغاز گردد. ولی حوادث مرزی و اقدامات و عملیاتی که ترکها در سرکوبی کردها در مناطق سرحدی بین دو کشور بعمل آوردند سبب شد که روابط و مناسبات بین ایران و ترکیه تا مدتی تیره شود. در اکتبر ۱۹۲۷ میلادی بحران به منتها درجه رسید زیرا ترکها تصور میکردند يك ستون از ارتش آنان را

که کردها در خاک ترکیه گرفتار کرده‌اند در ایران به اسارت نگاهداشته‌اند و بهمین دلیل ممدوح پاشا شوکت بیگ سفیر کبیر خود را از تهران احضار نمودند ولی پس از توضیحاتی که دولت ایران داد بحران رفع و مذاکرات مجدداً دنبال گردید. موافقتنامه گمرکی در ژوئن ۱۹۳۰ و قرارداد سرحدی در ژانویه ۱۹۳۲ منعقد گردید. در دوم ژوئن ۱۹۳۴ (خرداد ۲۶۹۳ شاهنشاهی) به دعوت آتاتورک رئیس جمهوری ترکیه اعلیحضرت رضاشاه کبیر به این کشور مسافرت رسمی کردند (سند شماره ۱).

سند شماره يك

بازدید از محضر ت رضاءه کثیر از کشور ترکیه

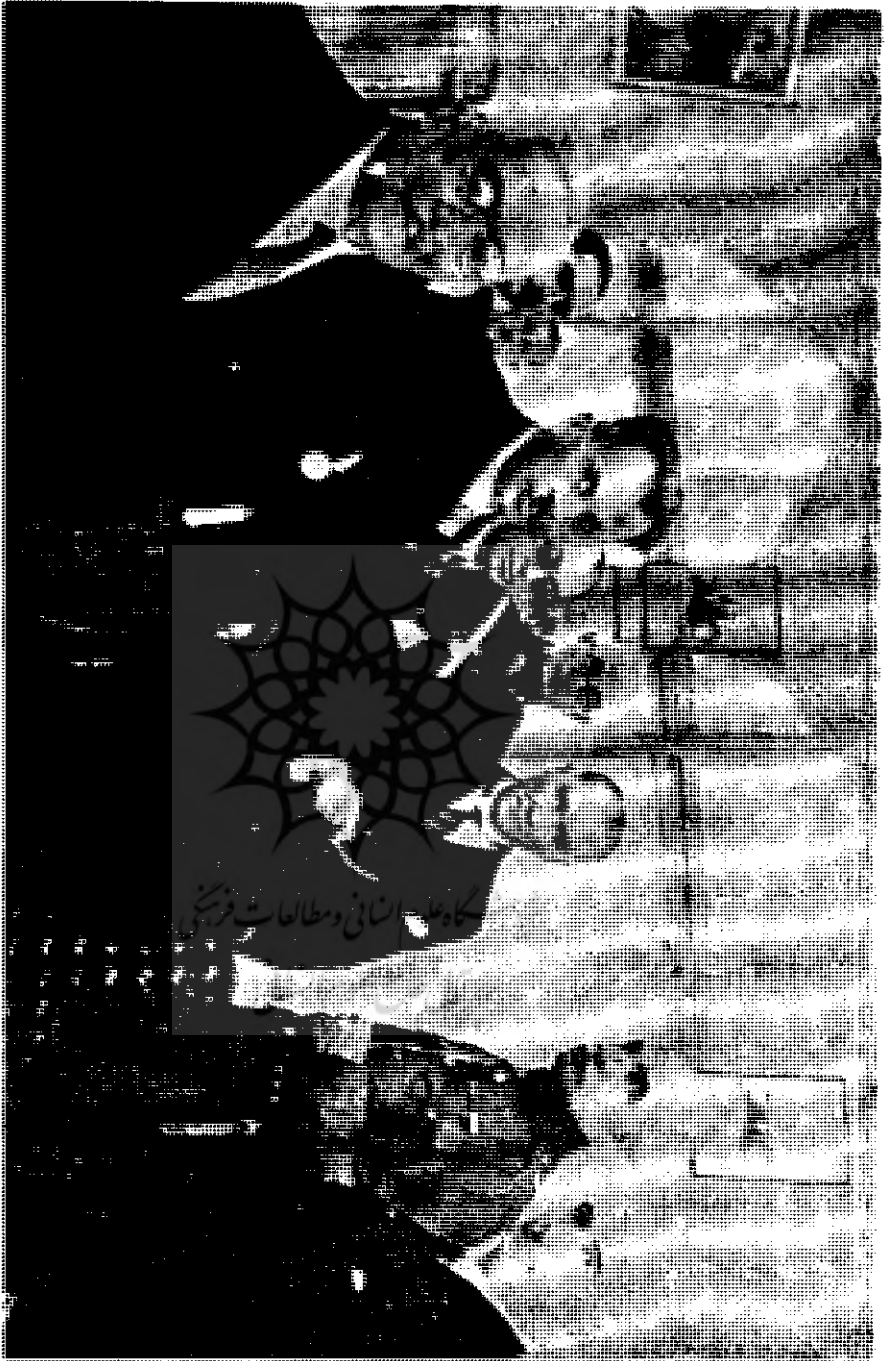
مسافرت شاهنشاه ایران به کشور ترکیه از نظر سیاسی بی‌اندازه شایان اهمیت بود و دولت مردم ترکیه همه‌جا مقدم شاهنشاه عالیقدر را با آغوش باز استقبال کردند و از هیچ‌گونه تجلیلی فرو گذار ننمودند. با مراجعه به برنامه تشریفات و گزارش‌های نمایندگان سیاسی ایران در ترکیه عظمت و اهمیت این مسافرت بخوبی ثابت و روشن میشود. (اسناد شماره‌های ۲ الی ۶)

ملاقات سران دو کشور دارای محاسن سیاسی و اقتصادی بود که نه تنها به نفع هر دو کشور تمام شد بلکه اثرات مهمی در اوضاع سیاسی و اقتصادی سراسر کشورهای منطقه خاورمیانه و صلح عمومی جهان بر جای گذاشت.

رهبران ایران و ترکیه هر یک در نطق‌های خود هدف‌های این ملاقات حساس را بخوبی و بوضوح روشن و معین کردند. اعلیحضرت رضاشاه چنین فرمودند: « حضرت رئیس جمهوری من از روز اول زمامداری خود لزوم دوستی با ترکیه را احساس کردم و بهمین مناسبت خوشبختانه امروز مشاهده میکنم که صمیمانه‌ترین روابط بین ایران و ترکیه موجود است و اساس امرطوری استوار شده که این دوستی در آتیه از هر تزلزلی مصون خواهد بود و دولت همسایه و برادر میتوانند با کمال اعتماد و اطمینان بیکدیگر متکی بوده و وظیفه مقدس خود را که ادامه ترقیات و توسعه و تمدن و خدمت به صلح عمومی عالم است ایفا نمایند . . . » (سند شماره ۷).

آتاتورك رئیس جمهوری بنوبه خود چنین گفتند:

« این دوستی که روز بروز بین دو مملکت برادر در تزايد است با تشریف فرمائی شاهنشاه باردیگر قوت گرفته بدون شبهه برای تمدن دنیا نتایج مستحسن و شرف‌آوری خواهد داشت و

بازدید اعلیحضرت رضاشاه کبیر از کشور ترکیه

ملتمهای ما هم در راه صلح و مسالمت جز خدمت به صلح عمومی آرزوی دیگری نداشته و انجام این امر مهم را از وظایف باافتخار خود میدانند. تاریخ امروز که برای ملت ایران و ترکیه خاطره فراموش نشدنی باقی میگذارد نه تنها در مناسبات ترك و ایران بلکه برای صلح دنیا هم یکی از روزهای برجسته بشمار میرود...» (سند شماره ۸) در ملاقات اعلیحضرت رضاشاه و آتاتورک تمام اختلافات سرحدی بین دودولت حل شد و زمینه‌هایی برای عقد قراردادهای مودت و اقتصادی فراهم آمد (عهدنامه مودت ۲۳ ژانویه ۱۹۳۲ و موافقت‌نامه اصلاح خطوط مرزی مورخ ۱۹۳۷ میلادی).

مهمترین موضوعی که باسرنوشت منطقه خاورمیانه بستگی داشت و مقدمات آن بین سران دو کشور فراهم گردید مسئله عقد پیمان میان دولتهای ایران و ترکیه و عراق و افغانستان که پس از مسافرت شاهنشاه ایران پس از مذاکرات طولانی و رفت و آمدهای وزیران امور خارجه و سایر زمامداران کشورها سرانجام منجر به عقد پیمان سعدآباد گردید که در ۸ ژوئیه ۱۹۳۷ (۲۶۹۶ شاهنشاهی) در تهران در کاخ سلطنتی سعدآباد باامضاء رسید. این پیمان مبنی بر وحدت نظر چهار دولت خاورمیانه در سیاست عمومی و حمایت متقابل در صورت بروز خطر نسبت بیکی از کشورهای عضو و امضاء کننده پیمان بود. بموجب این پیمان دولتهای امضاکننده متعهد شدند از مداخله در امور داخلی یکدیگر خودداری نمایند و مرزهای مشترك را محترم شمارند و هیچگونه تجاوزی علیه هم ننمایند و از تشکیل جمعیت‌ها و دسته‌بندی‌هایی که هدفشان اخلال صلح دریکی از کشورهای هم پیمان باشد جلوگیری کنند.

استقبال کمال آتاتورک رئیس جمهور ترکیه از اعلیحضرت رضا شاه کبیر در ایستگاه راه آهن

اعلیحضرت رضا شاه کبیر وحضرت رئیس جمهوری ترکیه در سفر ترکیه

پس از انعقاد این پیمان شاهنشاه ملی نطقی که در مجلس شورای ملی ایراد کردند چنین اظهار داشتند « پیمان سعدآباد در مشرق زمین بیسابقه بوده و در این هنگام که امور عالم مشوش است مدد بزرگی به بقای صلح خواهد بود. »

مسافرت اعلیحضرت رضاشاه کبیر که از خرداد تا چهارم تیر ماه بطول انجامید انعکاس فراوانی در سراسر جهان کرد بطوریکه جراید ترکیه و سایر کشورها صفحات و ستونهای از روزنامه های خود را به درج این مطلب و اهمیت و اثرات آن در سیاست منطقه ای و حتی جهانی اختصاص دادند (اسناد شماره های ۹ تا ۱۳) که نمونه ای از آنها را ذیلا متذکر میشود .

« تایمز لندن . » این مسافرت تفریحی نیست . «

« دیلی تلگراف . » سیاستمداران خارجی اهمیت فوق العاده زیادی به این مسافرت میدهند . «

« جراید آلمان . » ملاقات دو قائد بزرگ صرف دید و بازدید نبوده و مسافرت اعلیحضرت همایونی جنبه مسافرت تفریحی نداشته دو قائد بزرگ بوسیله این ملاقات میخواهند صلح و صفای بین ملتین را به آخرین مرحله برسانند . . . مسئله ای که بعد از این اهمیت دارد موضوع اقتصادیات ایران است . . . ملاقات این دو قائد بزرگ نه فقط در حدود روابط بین الملکتین بوده بلکه اهمیت خاص بین المللی نیز دارد . . . این جمله نطق آتاتورک که میگوید « ترکیه دولت ایران را اساس سیاست خود میداند » خیلی معنی دارد و به بسیاری از مطالب میشود از این يك جمله پی برد و مینویسد از روی آخرین اخبار لندن این مسافرت اعلیحضرت شاهنشاه ایران اساس يك و داد دول چهارگانه اسلامی آسیائی

خواهد بود که عبارت است از : ایران - ترکیه - افغانستان و عراق . . . عده‌ای مینویسند شاهنشاه ایران در موقع مراجعت بوطن خود بقدری باآغوش یاز از طرف ملت ایران پذیرائی شد که در ایران سابقه ندارد . «

جراید ترکیه . « دریک آینده نزدیک اعلیحضرت شاهنشاه ایران را باغازی معظم خودمان در یک جا خواهیم دید . اگر اعلیحضرت شاهنشاه ایران اولین سیاحت خود را در خارج حدود ایران به ترکیه و به رئیس معظم این تخصیص میدهند این عزمی است بسیار بجا . این عزمی است که ازجان میآید و از صمیم دل و جان پذیرفته میشود . این نشانه صریح آن احساسات جوشانیست که از اعماق قلب و روح دولت برادر می‌جوشد »

جراید واشنگتن . « بنابر خبرلندن مسافرت اعلیحضرت رابه ترکیه بقصد تشکیل اتحاد شرق و غرب حاوی عراق و افغان و شاید مصر انتشار میدهند . «

جراید اتحاد جماهیر شوروی « مسافرت اعلیحضرت همایونی به ترکیه با حسن نظر مخصوص در تمام محافل سیاسی شوروی تلقی گردیده در افکار عامه شوروی تحکیم روابط حسنه و دوستی ما بین ایران و ترکیه موثرترین عامل سیاسی برای تامین صلح در شرق نزدیک است »

جراید فرانسه . « مسافرت اعلیحضرت پادشاه ایران به آنکارا دلیل روابط محکمی است که بین ترکیه و ایران وجود دارد میتوان اظهار عقیده نسبت به این قضایا نمود و تذکار این خود قابل توجه است . بدو باید گفت بین دو دولت آسیائی که ضمن اصلاحات کامل مملکت خود کاپیتولاسیون را لغو نمودند اتحاد کامل برقرار است . «

وزارت امور خارجه

توسط جناب آقای دکتر امیرکبیر
معاونت امور خارجه

ترجمه پروگرام

روزه مراسم جشنواره فرهنگی اطفال حضرت شاهنشاه ایران

به شرح زیر

(از زمان ساعت ۱۰ صبح)

اعلیحضرت شاهنشاهی از راه تبریز به ترکیه شرفرما شده از طریق منزل دینیه وارد تبریز خواهند شد چون خط حرکت موکب شرفرما به تبریز مجلس عالی از تبریز و خرابوزا و انبواز بشمار خرابوزا از راه نریا به هامنون باز است. باره آهن به سیوا و قیصریه و انکارا معین شده است لهذا مسافرت به سه برخط تقسیم در هر مرحله مراسم جداگانه بعمل خواهد آمد

از - تا بجز به خرابوزا

در موقع ورود موکب مسافرتی به حدود ترکیه با اسامی مهمانان اروپایی و مقتضی اردوی محلی با اسامی مشهور و شریف مشهور تبریز ورود عرض خواهد کرد والی تبریز فرماندهان ژاندارمری و ساحلوی مرکزی فرمانده بزرگترین قسمت لشکر ژاندارمری و سایر احوال مخصوص که برای التزام رعایت اطفال حضرت سماجی تعیین میشود

تذکره نوری بهیچ وجه اداره تفریح وزارت خارجه مقتضی ایران در خرابوزا و از تبریز و خرابوزا بعد نعل صبر بپایان نریا - خواست شد پس ورود اطفال را به طریقی بعد از ترکیه تا این تاریخ در تمام معطل خواهند آمد و مستقیم تا این مراسم استقامت بها آورده و مورد اعزاز ایران و تبریز خواهند زد

ملاحظه شود چون در هر مرحله پذیرش معارف مناسب مینماید لهذا لازم است در جاهای مناسب نقاط تبریز که در مجامع مطبوعاتی واقع میشود احوال را از دست و پا و از این نام است

وزارت راه و ترابری

- ۵ -

حیث استنباطه هم که لااقل بنا بر روز قبل از ورود اعلیحضرت شاهنشاهی باید در هر دو راه مذکور باشد
نشان داده خواهند نمود. برای اینکه به منزل این زودتر برسد مناسب است زودتر بر راه افتاده
بهار را در تیز دیده صورت فرمایند.

در مورد اینکه هوا مساعد برود یا خد نباشد منزل اول قره کوسه (قره کوسه در قسیم) به مسافت
(۱۱۵) کیلومتر منزل دوم آرسریم به مسافت (۱۸۰) کیلومتر منزل سوم کوشخانه به مسافت (۱۲۴) کیلومتر
منزل چهارم طرابوزان به مسافت (۱۰۰) کیلومتر خواهد شد.

اگر بنا بر دیگر باشد راه اینگونه - صورتی - کشد مان - صورتی - خراسان که موازی با
خط اول ایران می رسد متعادل شمال است تحقیق خواهد شد.

در مورد اینکه از این راه مسافت شود منزل اول در آغده مان یا بازاری قم در مسافت (۱۳۰) کیلومتر
خواهد بود.
ملاحظه است.

ولایت و فرماندهان زانند از مری هر دو در حد و ولایت خود موبک های خوبی را امتحان و تا شروع
و ایست ایست خواهند نمود اعلیحضرت شاهنشاهی در هر یک از ولایات در مسافت دولتی و ادارات
مناسب دیگر استراحت خواهند فرمود. شمارا خدمتگور و دوایر رسمی با پیوندهای ایران و ترکیه تربیت
خواهد گشت.

دوم - طرابوزان به سامسون (۲۱۲ کیلومتر بحری)

کشتی زره یوز (یاوز) برای مسافرت اعلیحضرت شاهنشاهی از طرابوزان تا به سامسون تعیین داده
شده است در صورتی که در صورتی که در طرابوزان خواهد بود.

انای توبیو و انای سید وزیر خارجه و کاتب مشرف - سردار محمد زور و اعلیحضرت شاهنشاهی را
در طرابوزان با استقبال نموده و با هم در راه خواهند رفت. در طرابوزان نیز در کاب خواهد بود.
در مورد اینکه اعلیحضرت شاهنشاهی توسط کشتی یا قطار بحری که از آنجا در طرابوزان با اداره بندر تهیه خواهد شد
به کشتی زره یوزی خواهد رفت. تمهیدات با شایسته ۶۱ نیز توبیو سلام خواهند داد هنگام ورود اعلیحضرت

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه

تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

مهر ۱۳۳۰

تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

مهر ۱۳۳۰

تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

مهر ۱۳۳۰

تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

مهر ۱۳۳۰

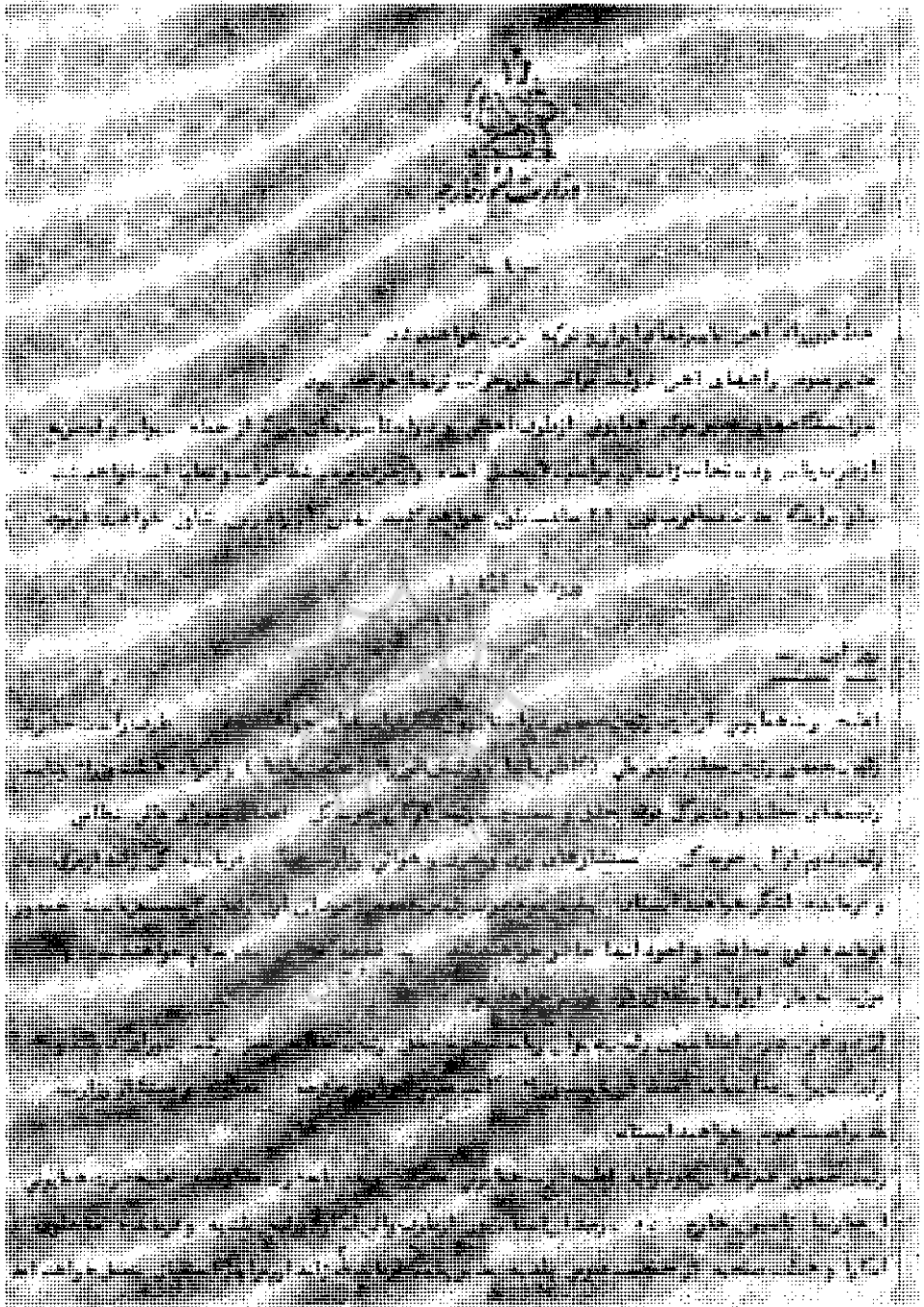
تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

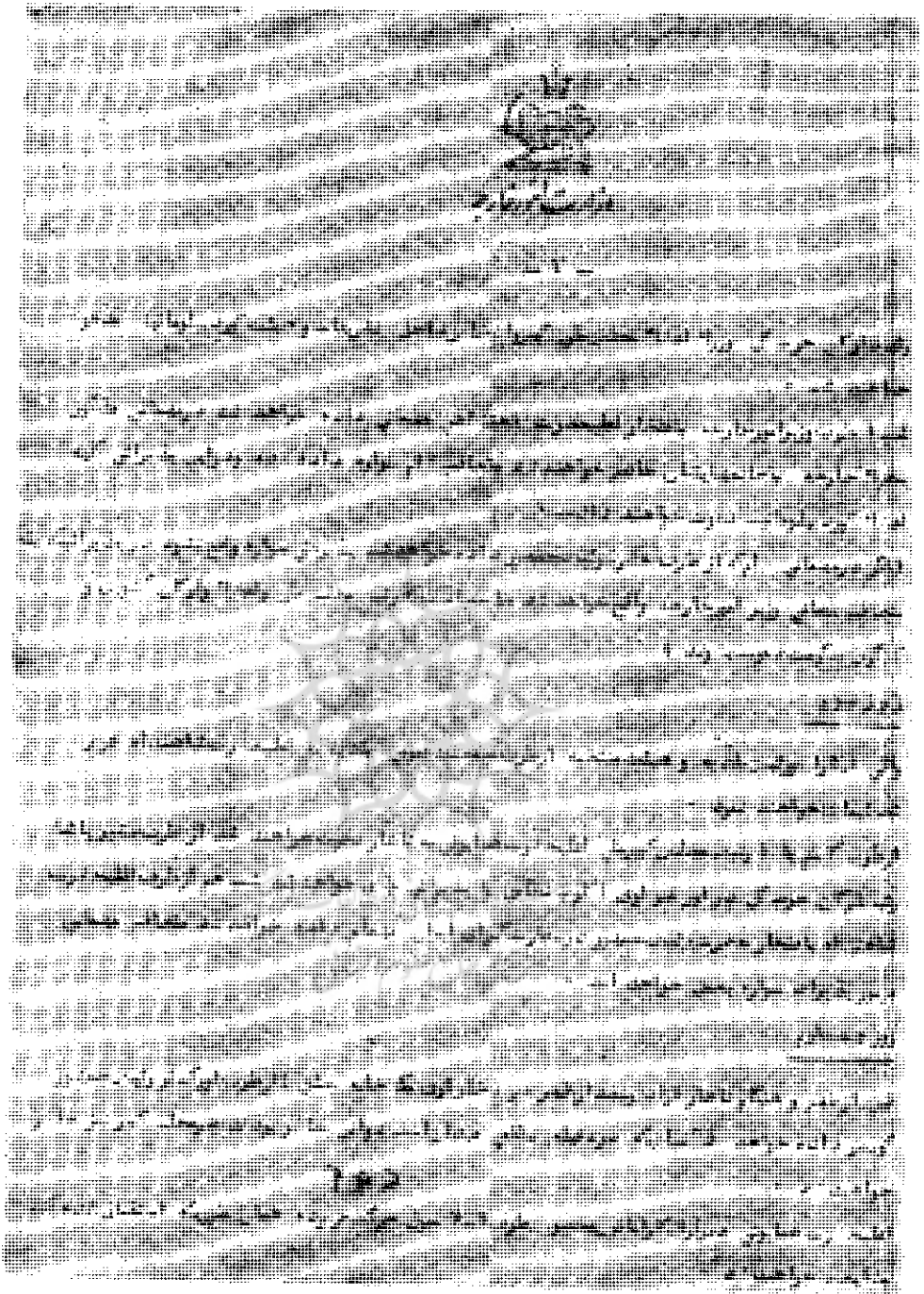
مهر ۱۳۳۰

تاسیس ۱۳۰۲

شماره ۱۲

وزارت اعلیٰ پنجاب

لاہور

بہت محترم سر،

میں نے آپ کی جانب سے منجملہ ذیل کے امور پر توجہ دینا چاہتا ہوں۔

1۔

2۔

3۔

4۔

5۔

6۔

7۔

8۔

9۔

10۔

11۔

12۔

13۔

14۔

15۔

16۔

17۔

18۔

19۔

20۔

21۔

22۔

23۔

24۔

25۔

26۔

27۔

28۔

29۔

30۔

31۔

32۔

33۔

34۔

35۔

36۔

37۔

38۔

39۔

40۔

41۔

42۔

43۔

44۔

45۔

46۔

47۔

48۔

49۔

50۔

51۔

52۔

53۔

54۔

55۔

56۔

57۔

58۔

59۔

60۔

61۔

62۔

63۔

64۔

65۔

66۔

67۔

68۔

69۔

70۔

71۔

72۔

73۔

74۔

75۔

76۔

77۔

78۔

79۔

80۔

81۔

82۔

83۔

84۔

85۔

86۔

87۔

88۔

89۔

90۔

91۔

92۔

93۔

94۔

95۔

96۔

97۔

98۔

99۔

100۔

وزارت معارف

یاد داشت

- ۱- در مورد مراسم معرفی بستن دهانها و مستطیلین بصورت مبارک توسط کبر ایران، میل خواننده
- ۲- ملتزمین و کتاب مکتب ملوکانه از احوال فداه برسد مستر کسیر ترکیه به بهای دهانها معرفی خواننده
- ۳- عیق ملوکانه از ولایت های ذیل عبور خواهند فرمود:
 - ۱- ولایت مازندران که اسم والی آن علامه الدین بیگ است
 - ۲- ولایت فارس جودت بیگ
 - ۳- آذربایجان حاجی بیگ
 - ۴- گومرستان او هم بیگ
 - ۵- بلخ ایران رحمت بیگ
 - ۶- طاسور لعلت بیگ

والی های فوق الذکر تماماً مقام والی ولایتها دارا هستند

- ۴- موافق ماده ۳ ماده ۲۰۰ قانون اساسی
- ۵- مهیا دارها و سوال های درجه اول علی بنایان و قرا الدین بانا هستند که از طرف ولایتها
- اوقات متذکران اجلاس در این شصت و پنج روز در ترکیه مهیا قرار خواهند بود
- ملاوه در هر ولایت فرمانده کل قوای نظامی حوزة خود برای حضور در مراسم مطککای ملوکانه مهیا
- خواهند بود و بر سر وقت فرماندهان موجود و سوال درجه دوم نایب بانا و در اول درجه سوم کمال بانا
- خواهند بود

میزان راه از آن دهگانی که بر قریب باصل خواهند کرد عبارت هستند از:

سوال درجه دوم	حکمت بانا
سوال درجه اول	عبداله بانا
سوال درجه اول	سالم بانا
سوال درجه اول	نامی بانا

- ۶- چون در اول استخبار دارند که به نتیجه های درباری می رسد می توانند به دستهای مخصوصی از اول
- تکلیف اند ولی اظهار میدارند که در هر ولایتی مستخدمین جز والی ها و مستخدم های نامی خاص
- ندید خواهند بود

کتابخانه ملی ایران

لندن

تاریخ

دکتر

۱۹۲۴

موضوع

وخت

پایان

از دکتر ...

... در ...

... در ...

... در ...

... در ...

... در ...

... در ...

... در ...

... در ...

۱۵۶۹

۱۸/۱/۱۸

ایستاد

مقام
 حضرت رضا شاه کبیر
 به حضرت خاری مصطفی کمال التاتارک

جناب جلالت آداب و ادب عزیز نادری مصطفی کمال پیر خیم دولت مرقوم تبریک
 درین معرکه محکمت تبریکه را وینج میگویم و وقت انبیت دانسته از خیمه ای آن برادر عزیز

و احساسات صمیمانه تبریک میبندم که در قلب من تو را طرز آموزش نشانی بجای
 نموده است بار دیگر افتاد تشکر بنمایم و بنی نهایت تشرفتم هم که این سائره

میش از پیش مراتب بیانی است و دست من و قلب مانتین ایران ترک برین

معلوم و مشهود داشته و در اول موجود در اینک نموده است و در خانه سلامت آنکرا

معرض ترقی و سعادت محکمت تبریکه راست میبندم

رضاشاه کبیر
 خاتم النبیین
 ۲۸۱۲

Le Cagblad, le 25 juin 1934.
Aftonbladet, le 25 juin 1934.

RELATIONS DE GRANDE POLITIQUE.

Le chef d'Etat de Turquie, Mustafa Kemal, a discuté avec le Chah de Perse les possibilités d'un accord d'entente entre ces deux pays ainsi qu'avec l'Iraq et l'Afghanistan. En Europe la Turquie appartient à l'entente balcanique, mais comme Etat asiatique elle a des intérêts à surveiller en Asie également. Ses relations qui jusqu'ici ont existé entre les Etats dans l'Asie Mineure et ses environs, n'ont jusqu'ici pas eu le caractère d'une entente et si le projet est réalisé, cela commencera une ère nouvelle dans la société des Etats intéressés. Il est assez naturel que c'est Kemal qui en a pris l'initiative. Il n'a eu un succès éclatant avec son européanisation de la Turquie, qui sous sa direction s'est développée à un Etat avec un maintien et un air tout autre que ceux du pays endormi et en retard, lequel le croissant regardait autrefois. Probablement il n'a pas l'intention de se mêler des affaires des autres, mais avec des relations plus étroites suit inévitablement une influence mutuelle plus forte, et il n'y a pas de doute sur la direction qu'elle prendra. Le but de l'approche est cependant un autre: surveiller les intérêts politiques et économiques des Etats en question, surtout peut-être ces derniers, et se garder contre les tentatives offensantes de différents côtés de s'approprier les richesses naturelles qui sont la base pour leur existence comme Etats indépendants.

دولت بزرگ و برادران بزرگت و حسن حکومت ایران

بیاد است مدد است آیت آن برادر عزیز و پذیرای گرم و استقامت بی‌شک که اندک
 دولت و ملت ترکیده اند در دوین این بگشت من آمده تاثیر بزرگی برین نمود است
 مخالفت با کار خردی ششتر قیامت نیمت دولت و برادر خردم که دولت را استانی
 و من پرستانه قاندر کار خرد و استوار است
 خردت بیرون چون من گوید اهل راه ای دورم که استی با تکرار اصحاب کرام
 و بین مناسبت خرد شکار خرد شدیم که گوییم بهترین راه این ترکیز ایران موجود است
 و اساس هر مردی استوار شده که این در استی در تیر تیرانی همون خرد بود
 ملت به سایه و برادر خردت و با کمال اعتماد و ایمان یکدیگر بوده و نیز قیامت من خرد که اندک
 تر قیامت و دولت خردان و خردت بیرون خردت ایانانیم
 چون اشتیاق کمال دارم که خردت و دید آن برادر عزیز تکیده شود امید دارم در خردت ایران
 از خردت خردانی خردت و خردت
 از خردت خردت و خردت که در برادر خردت و خردت است دولت ایران
 اگر خردت خردت و خردت که آن در خردت خردت خردت خردت خردت

کتاب تذکره در احوال و غیرت مخفیانه

و که از ده روز پیش خاتم عشق برادر ارجمند آنجا رسیده است

و از آنجا که خبر است که در آنجا رسیده است

که در آنجا آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

و که در آنجا رسیده است و که در آنجا رسیده است

Handwritten text in Persian script, likely a historical document or manuscript. The text is dense and covers most of the page, though it is significantly faded and difficult to read. It appears to be a continuous block of text, possibly a letter or a record.

۱۳۰۴ / ۱۲ / ۱۳۰۴
۳۵۱

۱۳۰۴ / ۱۲ / ۱۳۰۴

وزارت امور خارجه
تهران

وزارت جلیله امور خارجه

شیرا کیده حوزاء اسلامبول راجع به تشریف فرمائی موکب ملوکانه ارواحنا فداه اخباری
صوح و انتشار داده اند که موکب ملوکانه از راه ارضوم طرابوزان سامسون -
سیامین به انکارا تشریف فرما خواهند شد و جناب آقای توفیق رشیدی بیگک بانفاق عضو
اداره تشریفات و خطبوا اداره تشریف وزارت خارجه و نمایندده ارکان حرب برای استقبال
عازم صرحه خواهند شد. بعضی از اجرائد نام نیز ضمن این خبر مقالاتی داشته حسن
مناسبات بین دولتین پیشنهاد داشته اند که عین قطعات زیر بعضی استحضار وزارت
جلیله لذا ارسال میگردد :-

وزیران مسئول

افده تشریف فرما
۱۳۰۴ / ۱۲ / ۱۳۰۴
توفیق
۷۱۵۶
۱۳۰۴ / ۱۲ / ۱۳۰۴

وزارت امور خارجه
تهران

وزارت امور خارجه
تهران

وزارت معارف و اوقاف و صنایع مستظرفه
تبریز

دوستی ترکیه و ایران

بلك دولت تركيه قوی و نیرومند قوتیست و تکیه گاهيست برای ایران چنانکه بلك دولت ایران قوی دارای همان ارزش و قیمت است برای ترکیه

بنامست شریف مریدی اعلیحضرت اقدس هدایتی در بلك آتی بسیار نزدیک بشهر آغره روز ماه (حاکمیت ملیه) که در بایستخدا مذکور طبع و منتشر میگردد مقاله مهم ذیل را مه نویسد

در بلك آینده نزدیک اعلیحضرت شاهنشاه ایران را با غازی معظم خودمان در بلك جای خواهیم دید اگر اعلیحضرت شاهنشاه ایران اولین سیاحت خود را در خارج حدود ایران تخصص به ترکیه و برنسی معظم آن حد هفتد این جزی است بسیار بجای * این عزیزت که از جان نوردی آید و از جسم دل و جان بد برفته می شود * تنها برای قیمت آن خیلی بالاتر از مذهب مراسم معقوله است * این یکی نشانه صریح آن احساسات خوشنیت که از احسان قلب و روح دولت برادر بر می دهند افسانه در اقوام شایع است که اخوت ازین این ملت برادر را که از روزگار قدیم تا کنون بخلو به بخلو و آغوش به آغوش زندگانی کرده اند خلاصه نشان میدهند و آن اینست

” یکی از پادشاهان قدیم در زمان حیات خود مملکت خویش را بدو بخش قسمت نمود و یکی از آنها سر خود (تورلو) برد یکی سر دیم خرد (ایرج) را برگذاشت * از ایرج ایرانیها و از تور ترکها بیرون آمدند * این اگر به از بلك افسانه بیشتر نیست اما اثبات میکند که این دولت در بلك کشور زاینده شده و در بلك جا رسیده اند و از ازل تا کنون همه بیکر برادر روز در آغوش کشیده اند * ما باید بسیار ممنون باشیم که این دولت از فرطو نظر و سعادت اراک رو بسایه متقابل بیکدیگر شده اند و دست وفای بددیگر داده باند * این خود حقیقتی است که در بلك آینده بسیار نزدیک در ذات همایون اعلیحضرت شاهنشاهین و در شخص محترم غازی معظم ما تجلی خواهد کرد و انرا معاینه خواهیم دید *

ایرج و تورلو

وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران
استان

شماره
تاریخ
مهر

این را یکی از لطایف بخت سازگار باید شمرد که در دوره که ترکیه رهنمای دالبخام خود را بافت و در راهبکه
انوشیروان بود آن وقت اعلیحضرت شاهنشاه به این نیز باالی شایر ایران مانند در رسیدن یافتند -
اعلیحضرت شاهنشاه به ملوی رئیسیت که از ارتش در آمده و برای رهایی کشور خود جنگیده و در راهش سو برای
زندگی و پیشرفت ملت خود کوشیده است -

در هنگامیکه حاجیتسبی جهان بوده با پیشگی و محبت خود در باره ایران سر دوستان همگان بر اثر اشتباه
و در زمانیکه منسوب به فرج قزاق بوده شماره همت و جفا کجوتی و مشورت ملک خویش در مقابل فرماندهان
و صاحبمنصبان قرار است گذاشته است -

در حقیقت بین المللی در هنگامیکه حاجیتسبیان و افواج قزاق ایران در زیر امر فرماندهان روس و در
مقابل لشکر ترک سوت و حرسالک اعزام میشدند اعلیحضرت که در آن وقت فرمانده پاک فرج بود محل خود را
ترک کرده خود را بطهران کشیده و در این جنگ که درای ایران نبود از برای و گنازه جویی را به حرکت ترجیح داد

در میان جنگ بین المللی که ایران زیر اشغال قزاق بیگانه بود و هیچ وجهی در داخل سلطنت نمایان
اعلیحضرت بطوری بدفاع سلطنت شناخت و دشمن را از ایران بدرانده تاچ ظننوا بر سر داد و دران گذاشت
این موازیت اعلیحضرت منحصر به جنبه مسکونی نماند و درصالحه و صوفیه و توفیق الهی و آه هم که متضمن حکم قتل
ایران بود مانند روس اعتبار شد - پس از گرفتن زمام اقتدار در دست سلطنت پیوسته اعلیحضرت

شاهنشاه ایران در میان مدت بسیار کمی یعنی هشت سال موفقیتهای بزرگ به از قزاقی معظم ما نشان داد -
ایران را تماما و بطور قاطعی از قلمرو اشغال بیگانه رمانند و روسای چندین ایالت و هشایر مهم را که همیشه
قلم خصمان در داخل سلطنت بر می افراشتند مثلما مشکوب لکه کوب کرد و بنمای پندسرای قزاق و سلطان که
منشدم ساخت یک اداره جانداز و باشمور و براراده بنیاد نهاد - و یک اردو منظم از هم بوجود آورد
و لباس جدید برای پوشانید - امتیازات بعضی کاپیتولاسیون برای مدتی و مالی از قدم ماند با الما نمود

وزارت امور خارجه
جمهوری شاهنشاهی ایران

شماره
تاریخ
نمره

و شروع به اصلاحات اقتصادی و اجتماعی نمودند *

علامت مخصوص و تفریق دوره پهلوی تری از عادات و آئینده از قرون وسطایی است و تمشی بر راهبست که
نگیبه بر قوت و حقیقت میکند *

در سیاست اهل ایران دوستی و محبت ترکها بازتر و آشکارتر چیز دیگر است * از روز اول که اعلیحضرت
پهلوی بمقام افتد از رسیده قیمتی بزرگ بدوستی ترکها داد و تا آخر بدین متوال رفتار فرمودند *

آئینده ال امروزی ایران عبارت از نمکداشتن استقلال کامل و قطعی کنیز و داشتن یک حکومت قوی و متعین است
این شباهت و وحدت در مقصود است که ترکها و ایرانیها را مابین بسطوک ظریفی برادی و یگانگی میکند *

جای هیچ شریه نیست که یک دولت ترکیه قوی و نیرومند قوتیست و نگیه گاهیبست برای ایران چنانکه بند دولت
ایران قوی دارای همان ارزش و قیمت است برای ترکیه *

سلطنته ال عثمان در ترکیه حبله و فساد سیاسی ملل اجنبی شایع و ناذن بود و این خود از آثار ضعف
این دو مملکت بود * اگر در آن ادوار ایران بند (ایران نوپهلوی) مانند امروزی بود البته سیاست

برگانه در آنجا فرستی مسامه برای ترویج حیل سیاسی خریدن پیدا نمی کرد و ماسخ اتفاق دولت برادر نی شد
پس از آمدن اعلیحضرت اقدس پهلوی بمقام خداوندی حقیقی خانه خود است که دست انشربک ملل بیگانه
از ایران کوتاه شد *

در این اعلیحضرت پهلوی درون و دور اندیش بود که مشکلات چندین ساله که بین دو دولت همسایه
از دیر گاهی ملین صرف معوق مانده بود حل و رفع کردید *

تاریخه از روزنامه زاریاوستکا تخلص

تاریخه ۳۰ ژوئن ۱۹۲۴

تعمیرات بخراشد متعلقه کار انگلیس در اطراف مسافرت
اعلیجنرب شاه ایران به ترکیه

خراشد متعلقه کار انگلیس مسافرت اعلیجنرب شاه ایران به ترکیه اهمیت زیادی پیدا کرده و در وقت حدیثاتی میزنند به هنده تا جاز شد این مسافرت بین مسافرت نهمی نیست.
دین گذاران میگویند سیاست ایران خارجه اهمیت فوق العاده زیادی به این مسافرت پیدا کرده و در راه برقراری آنها که احتمال بقدر آنها را میدهند اندازل مستقیم راه آهن بین ترکیه و ایران را نیز پیش بینی میکنند.
سرحد های ترکیه در این و غیر قابل تردید است این است که بین طرفین موافقتی جدیدی حاصل خواهد شد که سرحدات جدید را از عراض اسب و قلب سرحدی که عده انبیا شجاع از این طریق طلب است و سابقین است که سرحدات طرفین را شناسند

میکنند بخراشد متعلقه

نایب ۱۱۶ از این نامه به بعد دولت ترکیه جدید و دولت شاهنشاهی منعقد گردید موضوع حیوان و حدیثات ایران سرحد تعیین همواره بین طرفین و اشاره درک با حلقه و پنهانی بود و این است که با فضا است.
حقیقت روزنامه نیز پیش از این است مبنی که در موقع مسافرت اعلیجنرب شاه ایران به ترکیه مورد مذاکره واقع میشود مسائل انحصار در این حلقه مسائل مربوطه به راه آهن است

خط سرحد بین مملکتین خرابی و ولایتی است ولایتی در اثر عدم تمدن و بدالتش طرق خوب حالتی بین مملکتین ارتباط مستقیم بدون ندارد.
دولت ترکیه بعد توجه به امور به ایالات ترکی خود میداند و بر آن محدودی اوضاع آن نقاط صادر شده به اقدامات جدیدی در راه قدیم طرابوزان و ارزنوم به با بنزد راکه کاروانرو بود از ترکیه رومیکند بعد و در این خصوص این از طرف پاشا الی دیار سیم و از سوی سالی ارزنوم راناسرحد ایران اقدام میدهند و نیز تمسک خط این خطی پاشا نصف راه ساخته شده است و سوسین قسمت ترسه داخلی بمبلغ ۱۲ میلیون لیره ترل که برای ساختن این راه اختصاص داده شده است در راه آتی منتشر میشود و برای ساختن خط سیموس ارزنوم فرضه جدید داخلی بمبلغ ۳۰ میلیون لیره ترل خواهد شد و این مشمول تهیه کار راه شاه آهن منتهی به سرحد ایران شده است

خطی از خطوط درون مملکت جنوب دریاچه وان و دیگر قسمت با بنزد میروند

فرمانده از جمله "تغییر" خطه پارس حومه شماره ۱

دانشنامه شاهنشاهی ایران در تاریخ

مطرح است که در این باره به نظر آید که هر دو این خطه ها در زمان ساسانیان متحد است.

اما در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

و این امر را در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

اما در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

و این امر را در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

اما در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

و این امر را در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

اما در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

و این امر را در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

اما در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

و این امر را در ساسانیان با تقسیم و گسترش مرزها از طرف شرق و جنوب و غرب و شمال ایران بود که این خطه ها را در تمام زمین و آسمان گسترده کردند.

وزارت امور خارجه

بوده است که مناسبات بین ملکیین تیره بوده است و بر عکس هر وقت روابط بین ملکیین تردید و صیبه
بوده است هر دو ملت مقتدر و کامیاب بوده اند دولت جمهوری ترکیه در مناسبات با ایران این اصل را
اساس حیاست خود قرار داده و حال که ملت ایران تحت سرپرستی آن قائد عظیم الشان روبرو سعادت
و توفیق بیرونی این اصل را نیز اتخاذ نموده است و این جهت میتوان گفت که اساس ترقی و سعادت ملتین
میباشد .
ما با کمال دقت و مسرت به روابط و پیشرفتاتی که در مملکت شما میبود مینگریم . مسأله آن اقلیت تیره
ترکیه که موجب استحکام روابط و ادبیه بین ملکیین است از لحاظ سعادت بشری و تمدنی حائز اهمیت زیادی
است . ملتین ایران و ترکیه سرفراز صلح و آرامش هستند تا بتوانند در سایه آن آزادی و ترقی و
تکامل سور کنند و این اصل نه فقط در مناسبات بین ترکیه و ایران بلکه از لحاظ حفظ صلح عالم نیز دارای
اهمیت زیادی است .

اعلیحضرت پهلوی فرمایشات این را جزو ادا فرمودند . شرفیات و پیشرفتهائی که در صنعت موجدات و
راهنهای آن قائد عالیقام با قدمهای سرپس میشود موجب مسرت و شرف من است من از ابتدای سلطنت
خود لزیم بودت و نزدیکی با دولت ترکیه را در نظر داشته ام و دوستی و مودت خان تا بدین که امروز
بین ملتین میبود است برای من یک سعادت و خوشبختی فوق العاده است . من مشتاقم که دولت
برادر و دوست با اعتماد بیکیکتر و یگانگی حقیقی پیشرفت صلح عالم و سعادت بشری خدمات نمایان بکنند .
و نیز بعد از این شرف بحلسه ملل ترکیه شریف تریه و بعد غالب از مومسات صنعتی و اقتصادی ترکیه را
بازدید فرمودند . عصمت پاشا رئیس الوزرا ترکیه ضمن تشریح خود تیرین اظهار نمود . اعلیحضرت در
ثناء پهلوی در نظر ملت ایران همان مقامی را حائز هستند که غازی مصطفی کمال در ترکیه دارند .
مناسبات بین ترکیه و ایران در عهد زمامداری این دو قائد بزرگ داخل در مرحله جدیدی شده است
این دو ملت که در حقیقت یکی هستند دارای منافع مشترکی بوده و سالهای مضامی در اثر سوء مناسبات
و تحریکات از یکدیگر دور بودند مسائل سرحدی که مدت ۱۰۰ سال لا ینحل مانده و همیشه تولید اشکال
و عدم اعتماد بین ملتین بیکدیگر دو طرف بدت قلبی در اثر نوجبات فائذین بزرگ ملتین قانع و فصل گردید
سرحدات ملکیین که غالباً مشغول بوده حال صلح و آوازه برقرار گردیده است . ما امیدواریم کامل داریم

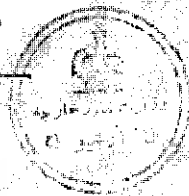
وزارت امور خارجه

که مسائل اقتصادي و سياسي نيز از لحاظ موقعيت جغرافيايي و ساير عوامل طبيعي ديگر ثمرات و نتايج
بیشتری برای ملتین داشته باشد. امیدواریم نه اینکه فقط ترکیه و ایران بلکه ممالک همجوار نزدیک و
دور مانیز از این مودت و دوستی خوشوقت شوند روز بعد اعلیحضرت پادشاه ایران در سان فرانسو و بیشتر
آهنگان حاضر داشتند و شبها هم در ایران دولتی برای تماشای تئاتر "آرسوی" که برای اولین دفعه
بناظر ابراهامی اروپائی داده شده بود حضور داشتند. موضوع این تئاتر یکی از افسانه های تاریخ ایران
و ترکیه است که از برادر و نزدیک دولتمت صفايت میکند.
دیروز اعلیحضرت با شقای قازی بجزارت امور خارجه تشریف فرما شده صحت پاشا و وزیر امور خارجه ایران و
ترکیه حضور داشتند. مذاکرات سه ساعت تمام طول کشید. در کلیه مسائل داخلی و مسائل مربوطه به
امریکه جنبه بین المللی دارند ثمراتی نیز حاصل شده است و در آئینه نزدیک به موقع عمل گذارده میشود
این صمیمت و نزدیکی بین این دو مملکت شرقی که در سایه نزدیک و بیلا واسطه قفقازیه میباشد برای
قفقازیه اهمیت زیادی دارد. با مختصر نتیجه تاریخ گذشته قفقاز باید اعتراف نمود باینکه اختلافات و
کدورتیائی که سابقا بین ایران و ترکیه وجود داشته نه فقط باعث بدبختی این دو دولت بلکه موجب بدبختی
تئاتر نیز شده بود.

یکی از مسائل مهمه که امروز نیز پیش ایران حل آن حلافتند است تا این صلح در شرق انص و آسیا است.
باید این موضوع را مجددا تحت توجه قرار داد و فعلا به همین مختصر اکتفا میکنیم

ترجمه از روزنامه تایمز منطبقه لندن

مورخه ۱۱ ژوئن ۱۹۱۴

شاه در ترکیه
و امتهای شرقی نزدیک

از مخبر مخصوص خودمان - اسلامبول ۱۰ ژوئن

شاه ایران امروز بصره ترکیه رسیدند. از طرف ایران با جمعی از جنگی، یاروز،
(کریز سا بن) و چندینها زد دیگر که در راه سعادت شو آمدند بودید صا مسوزو از انجا
با تریز به انکار و این متسخر شدند فرمود و در شاه نزدیک ماه هم پیا پیفتند خرا آمدند
رسیده مدت میناقت رسمی اعلی حضرت مایر فی در انکار و اینها روز و طول شو آمدند
کشیده

تهیه های زیاده که در انکار اوچه در اسلامبول که افتنا و میرو در انجا دوروز در
قصر دوله بنا غچه ترفند فرمایند دیده شده. طاقهای نصرت در هر دو شیر بر پا
شده و در انکار و اجاده جدیدی از شاه راه چان تا یا تا سفارت کبیرای ایران ساخته
شده است. ملاقات بین شاه و کال پاشا و شاه هر طرفین مدتی بود در نظر گرفته بودند
و این موقعی رسید که احتیال آن داده نمیشد. زیرا ایا زدی بر ایشو سر مشق هر اراده
که هیچوقت از ترکیه خارج نشود و شاه هم با اکاه میبایست که با زدی بیسند نخواستند
اعدامی نبود از انکار دیدن نماید. چنین بیشتر میشود که اکثر روز هم این باسع
شده است.

